

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОБОРОНИ УКРАЇНИ
НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

**МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
(В РЕЖИМІ ON-LINE)
“УДОСКОНАЛЕННЯ ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНИХ ЗАСАД
ПРОФЕСІЙНОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ОСВІТИ
У СЕКТОРІ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ”**

Матеріали міжнародної науково-практичної конференції
30 листопада 2022 року

Удосконалення теоретико-методичних засад професійної військової освіти у секторі безпеки та оборони: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції 30 листопада 2022 року / В.М. Тарасов, М.І. Паламар, Л.В. Олійник та інші – К.: НУОУ, 2022. – 304 с.

Збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції присвячений обґрунтуванню рекомендацій щодо удосконалення теоретико-методичних засад професійної військової освіти у секторі безпеки та оборони.

Редакційна колегія:

Тарасов Віктор Миколайович

заступник начальника університету з навчальної роботи, заслужений працівник освіти України, кандидат військових наук, професор, генерал-лейтенант.

Паламар Микола Іванович

начальник науково-методичного центру організації освітньої діяльності, полковник.

Олійник Леонід Віталійович

начальник науково-методичного відділу аналізу та прогнозу освітньої діяльності науково-методичного центру організації освітньої діяльності, доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник, полковник.

Каракуркчі Ганна Володимирівна

начальник науково-методичного відділу організації і забезпечення прийому, ліцензування та атестації науково-методичного центру організації освітньої діяльності, доктор технічних наук, старший дослідник, полковник.

Аксанов Тімур Шамільович

старший науковий співробітник науково-методичного відділу аналізу та прогнозу освітньої діяльності науково-методичного центру організації освітньої діяльності, полковник.

Гнесь Богдан Миколайович

науковий співробітник науково-методичної лабораторії внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності науково-методичного відділу аналізу та прогнозу освітньої діяльності науково-методичного центру організації освітньої діяльності, капітан.

Науково-методичний центр організації
освітньої діяльності, 2022
Видавництво Національного університету
оборони України, 2022

відображення в результаті спрямованого впливу на підлеглих; уміти прогнозувати, рефлексивно будувати свої дії та дії підпорядкованих їм військовослужбовців з урахуванням перспектив професійного розвитку; усвідомлювати власний професійний рівень, приймати неординарні рішення щодо захисту держави.

Усі ці набуті якості нададуть їм можливість уміло впоратися з важкими завданнями, працювати в органах державного управління мати управлінські здібності, які можливо застосувати не тільки у військовій сфері. Для підвищення ефективності формування означеного феномену викладачам ВВНЗ необхідно вміти проєктувати і реалізовувати на практиці освітні ситуації нового типу, орієнтуючись насамперед на розвиток здібностей курсантів, а не тільки трансляцію традиційних знань, умінь, навичок.

ANDRAGOGIC ASPECTS OF FUNCTIONING HOME GUARDS OF DENMARK

Yuryeva K.,

doctor of pedagogical sciences, associate professor

H.S.Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University, Ukraine

Harrison P.

bachelor of electronic engineering (Denmark)

The full-scale invasion of the Russian Federation into Ukraine caused the rapid formation and development of a new structure for our country – Territorial Defense. Suffice it to say that the Law of Ukraine "On the Foundations of National Resistance" [11], which defines territorial defense, was adopted by the Verkhovna Rada only on 07/16/2021, entered into force on 08/01/2021 and was put into effect on 01/01/2022. However, today we already have its fourth edition dated 06/12/2022 (the first – dated 01/27/2022, the second – dated 04/01/2022, the third – dated 05/03/2022) [11].

However, certain prerequisites for the creation of the Territorial Defense (TD) were already laid down by the Law of Ukraine "On the Defense of Ukraine", adopted on December 6, 1991 [10]. Yes, his art. 3 provides, among other things, "improvement of the structure, clarification of the tasks and functions of the Armed Forces of Ukraine and other military formations, ensuring the necessary number of their personnel, as well as their development, training and maintenance at the appropriate level of combat capability, combat and mobilization readiness for defense of the state, planning their application" [10, Art. 3, par. 6] and "carrying out measures for planning and preparing the resistance movement" [10, Art. 3, par. 9, introduced on 07.07.2016 according to [5]]. The Law of Ukraine "On Mobilization Training and Mobilization" [9] in paragraph 17 of the third part of Article 3 includes the preparation and accumulation of military-trained human resources of conscripts, conscripts and reservists for the filling of positions provided by wartime staffs to the content of mobilization training.

All of the above testifies to the extreme importance of working with the personnel of the units of the Ministry of Defense, aimed at, as the documents define, "maintaining at the proper level ... mobilization readiness for the defense of the state" – the corresponding moral and psychological state and motivation.

From the first days of the full-scale Russian-Ukrainian war, the Territorial Defense became not only a pillar of the Armed Forces, but also a symbol of patriotism, stability, and courage.

An important factor in mobilizing the fighting spirit of both the military and the civilian population, in particular the youth, was the fact that many famous people, those who are traditionally called leaders of public opinion, joined the TD units. So, already on February 25, 2022. *Suspilne.Media* [2], and a little later, on March 4, 2022, *HB* [3] and *LB.UA* [4] reported that the following had joined the Territorial Defense units:

- leader of the band Okean Elsa Svyatoslav Vakarchuk;
- journalists Pavlo Kazarin and Yurii Matsarskyi;
- director Oleg Sentsov;
- journalist and writer Vakhtang Kipiani;
- director and actor Akhtem Seitablayev;
- blogger Serhii Sternenko;
- performer of the main role in the film "Rhino" Serhiy Filimonov;
- musician Oleh "Fagot" Mykhailiuta (TNMK band);
- musician Andrii Khlyvniuk (Boombox);
- musician Oleksandr Polozhinsky;
- musician Oleksandr Yarmak (YarkmaK);
- Thomas (leader of the band "Mandry");
- band "Antitila" – Taras Topolya, Serhiy Vusyk and Dmytro Zholud;
- KilymMen (Kalush band);
- boxers Vasyl Lomachenko and Oleksandr Usyk;
- actor Oleksii Tritenko and many others.

Incidentally, it is worth mentioning that the video, in which the soldier of the TD detachment Andriy Khlyvnyuk in military clothes with a rifle over his shoulder, sings a capella his already world-famous version "Oh in the meadow red viburnum", not only shook the whole world without exaggeration, but also motivated after many decades reunite members of the legendary band Pink Floyd to record the single "Hey Hey, Rise Up!" with vocal samples of the Ukrainian singer [13; 16].

Such facts, on the one hand, support the fighting spirit of the defenders of the country and inspire the civilian population to resist the aggressor, on the other hand, they become examples of patriotism for the youth. So, we can talk about the fact that, along with the direct functions of protecting Ukraine, the Defense Ministry performs the function of national-patriotic education of the youth and thus prepares them for the future defense of the motherland. This fully meets the requirements of art. 3 of the

Law of Ukraine "On the Defense of Ukraine", which contains paragraph 16, which provides for "military-patriotic education of citizens of Ukraine, training of young people for service in the Armed Forces of Ukraine, ensuring the prestige of military service" [10].

At the same time, the high authority of TD contributes to the fulfillment of the tasks outlined by the Concept of national-patriotic education in the education system of Ukraine, among which, in particular:

- confirmation of patriotic values, beliefs and respect for the cultural and historical past of Ukraine in the consciousness and feelings of the individual;
- increasing the prestige of the military service, and hence the cultivation of the attitude towards the serviceman as a defender of Ukraine, a hero [1].

Let's pay attention to one of the aspects of the work, which does not often fall into the focus of attention of those who implement the Concept of national-patriotic education in the education system of Ukraine. It is about international cooperation on improving the process of national-patriotic education, exchange of experience with relevant institutions of other states [1].

We have reason to turn to the experience of the Danish Hjemmeværnet – the Home Guard, which is, in our opinion, a certain analogue of the Ukrainian Territorial Defense.

Hjemmeværnet (English: Home Guard) is a voluntary and unpaid military emergency organization that undertakes tasks in support of the Armed Forces and civilian authorities such as the police, customs and emergency management.

Hjemmeværnet is involved in, among other things, the protection of military facilities, airborne observations, observance at sea. Its members also participate in searching for missing persons on land and at sea, environmental tasks in Danish waters, help during floods, etc.

The basis of Hjemmeværnet is numerous amateur volunteers and military units. As of August 2022, the personnel numbered 43,374 members. Of them, 13,485 are active volunteers and about 30,000 reservists. Approximately 15% of all volunteer fighters are women.

Hjemmeværnet solves complex tasks that are crucial for the functioning of society in times of crisis and war. Therefore, applicants for admission to its ranks are subject to a number of requirements.

The applicant must:

- be over 18 years old;
- be a citizen of Denmark or have lived in Denmark for at least 5 years;
- be fit for service in terms of health;
- be worthy of the respect and trust required by the service [14].

In 2021, 1,572 people applied for enrollment in Hjemmeværnet, and 1,028 volunteers signed a contract. 66% of new volunteers were between 18 and 32 years old.

Since the founding of Hjemmeværnet in 1949, the leadership of this organization consisted of a military commander (Chief of Home Guard) and a civilian commander, being member of parliament (Den Kommitterede for the Home Guard).

The military leader is responsible for creating and training Hjemmeværnet units to support the Armed Forces, Police and other authorities [15].

The civilian manager takes care of external media relations and communicates with politicians and the public, among other things, to ensure a positive image and high prestige of Hjemmeværnet in society [15].

In turn, Hjemmeværnet is a promoter of the idea that the whole society should be ready and able to defend its home and its country if necessary. And it is Hjemmeværnet that is an example of such readiness for the rest of the civilian population.

Section 4 of the Danish Hjemmeværnet Act regulates the training of volunteers. In particular:

Home Guard volunteers are required to complete 250–300 hours of Home Guard training during their first three years, including 100 hours of basic training as a prerequisite for receiving a weapon. Persons who have passed the assembly for military service must not undergo the training stated.

To remain active members, Hjemmeværnet volunteers who have completed the training must attend at least 24 hours of meetings per year.

Active Hjemmeværnet volunteers who are issued weapons must pass an annual weapons test as well as a test firing [14].

It should be remembered that Hjemmeværnet is a voluntary association. Hjemmeværnet members use their own free time for all training and participation in meetings, often at the expense of the opportunity to spend it with family. Therefore, extremely high demands are placed on the organization of volunteer training.

The officers who organize and conduct the training of Hjemmeværnet volunteers must have thorough andragogical training. It should be taken into account that:

- people enter Hjemmeværnet consciously and voluntarily;
- they spend their own free time on volunteering, so training should be well thought out, impeccably organized and highly effective;
- these are adults with rich life experience, which makes sense not only to take into account, but also, if possible, to use in the learning process;
- Hjemmeværnet members should be taught not only what they will do, people should understand why and how it should be done;
- it is necessary to create a positive emotional and psychological atmosphere of learning so as not to alienate any of the participants;
- positive and useful relations between Hjemmeværnet members should also be maintained outside of training or military training.

We believe that the experience of the Danish Hjemmeværnet is not only interesting, but also useful for the Ukrainian military education system. After all, even now, during the war, we have to think about how after our victory, in peacetime,

we will train volunteers of the Territorial Defense, maintain its high combat capability and high prestige in Ukrainian society. We have to think now how to prepare future commissioned and non commissioned officers to work with Territorial Defense volunteers.

References

1. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України. *Про деякі питання національно-патріотичного виховання в закладах освіти України та визнання таким, що втратив чинність, Наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06.15 № 641 : Наказ Міністерства освіти і науки України від 06.06.2022 р. № 527.* URL: <https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2022/06/62a0421e24258666156501.pdf>
2. Морі Є., Котубей О. Які діячі мистецтва записались до підрозділів тероборони. *Суспільне. Медіа.* 25 лютого 2022 р. URL: <https://susplne.media/211015-aki-diaci-mistectva-zapisalis-do-pidrozdiliv-teroboroni/>
3. Пасічник К. На варті власних міст та своєї країни. Що робить тероборона та чому цим людям варто бути вдячними. *НВ.* 4 березня 2022 р. URL: <https://nv.ua/ukr/ukraine/events/teroborona-dopomagaye-zsu-znishchuvati-vorogiv-video-50222199.html>
4. Перун В. У перші дні вторгнення Росії до Тероборони приєдналося понад 100 тисяч осіб, – Резніков. *LB.UA.* 2 жовтня 2022 р. URL: https://lb.ua/society/2022/10/02/531278_pershi_dni_vtorgnennya_rossii.html
5. Про внесення змін до деяких законів України щодо Сил спеціальних операцій Збройних Сил України : Закон України від 07.07.2016 р. № 1437-VIII : станом на 24 жовт. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1437-19#Text>
6. Про внесення змін до деяких законів України щодо уточнення завдань та основ підготовки і ведення національного спротиву : Закон України від 27.01.2022 р. № 2024-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2024-20#Text>
7. Про внесення змін до Закону України "Про основи національного спротиву" щодо вдосконалення порядку комплектування і соціального забезпечення Сил територіальної оборони Збройних Сил України та добровольчих формувань територіальних громад : Закон України від 01.04.2022 р. № 2170-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2170-20#Text>
8. Про внесення змін до Закону України "Про основи національного спротиву" щодо надання можливості територіальній обороні виконувати завдання в районах ведення воєнних (бойових) дій : Закон України від 03.05.2022 р. № 2237-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2237-20#Text>
9. Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію : Закон України від 21.10.1993 р. № 3543-XII : станом на 2 верес. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3543-12#Text>
10. Про оборону України : Закон України від 06.12.1991 р. № 1932-XII : станом на 3 серп. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-12#Text>
11. Про основи національного спротиву : Закон України від 16.07.2021 р. № 1702-IX : станом на 12 черв. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1702-20#Text>
12. Сили територіальної оборони Збройних Сил України / Міністерство оборони України. URL: <https://www.mil.gov.ua/ministry/sklad-zbrojnih-sil-ukraini/sili-teritorialnoi-oboroni-zbrojnih-sil-ukraini.html>
13. Юр'єва К., Мартиненко І., Королевська Т. Пісні війни: феномен "Калини" : Препринт. URL: https://drive.google.com/file/d/1-P_kY1Lt2gYjeOnxaS8xesHqTORznwsi/view?usp=sharing
14. Bekendtgørelse af lov om hjemmevernet [Promulgation of the Home Guard Act] : LBK № 198 af 09/02/2007. URL: <https://www.retsinformation.dk/eli/ta/2007/198>

15. HJV. Hjemmeværnet [The official website of the Danish Hjemmeværnet]. URL: <https://www.hjv.dk/sider/english.aspx>
16. Pink Floyd. Pink Floyd – Hey Hey Rise Up (feat. Andriy Khlyvnyuk of Boombax), 2022. *YouTube*. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=saEpkcVi1d4>

FORMATION AND DEVELOPMENT OF CADETS' LEADERSHIP POTENTIAL IN THE SYSTEM OF FORMAL AND NON-FORMAL EDUCATION

Yandola K.

Kharkiv National University of the Air Force named after Ivan Kozhedub

The issue of increasing the leadership potential of cadets is extremely relevant today, in particular, in the conditions of war. Taking responsibility and showing initiative, quickly adapting to new conditions of warfare, demonstrating restraint, critical thinking, striving for self-development are integral characteristics of a modern military serviceman. Definitions and components of leadership potential are hotly debated in the modern scientific field. This is evidenced by the works of a number of scientists. Nevertheless, there is neither a single approach to defining the essence of "leadership potential" nor universal ways of its formation.

The purpose of the article is to analyze and substantiate the role of formal, non-formal and informal education in the process of forming and developing the leadership potential of cadets.

First of all, let's define the concept of "leadership potential".

Thus, A. Vasiliev, researching the peculiarities of the youth team, considers leadership potential as a socio-psychological characteristic that reflects the ability to influence the environment through one's personal and business resources; and also as a system of abilities and opportunities to successfully demonstrate leadership qualities in certain objective conditions [1].

A. Ivashchenko interprets the leadership potential as a complex component social-psychological formation of the personality, which is based both on the actual inclinations and abilities of a person, and on acquired operational management skills [2].

We will proceed from the fact that the leadership potential of a serviceman is a socio-psychological characteristic that reflects both situationally determined and situation-independent ability to successfully leadership. The level of leadership potential is determined by the degree of development of its individual (abilities, personal traits, values) and universal (experience, skills, leadership styles, role repertoire) components.

Formation and development of leadership potential of cadets can be schematically depicted as follows (Fig. 1).

удосконалення підготовки майбутніх офіцерів до професійної діяльності.	
Кравець Т.М. Land Navigation Training, як допоміжний засіб для викладання дисципліни військова топографія.	230
Лазоренко О.В. Практичні аспекти використання інтерактивної панелі для підвищення ефективності навчання військово-спеціальних дисциплін майбутніх бакалаврів безпеки державного кордону.	232
Мозальов В.Є. Шляхи формування позитивного відношення до навчання у ВВНЗ (мотивація навчання)	236
Невальонний Є.О. Формування комунікативної компетентності на курсах професійної військової освіти.	240
Неурова А.Б., Романишин А.М., Зорик І.В. Досвід окремого загону спеціального призначення Національної гвардії України «Азов» щодо формування у бійців мотивації до активної участі у бойових діях.	243
Ніколайчук Л.Г., Манзяк О.М. Формальна та неформальна освіта у вищих військових навчальних закладах.	245
Олійник О.М., Скорий Ю.В. Застосування інформаційних технологій під час підготовки та перепідготовки фахівців інженерно-авіаційної служби авіаційних частин.	248
Остапчук Т.С., Саєнко І.В. Можливості ефективного поєднання формальної і неформальної військової освіти в умовах сучасних викликів.	252
Остапчук В.М., Чорний В.С. Поєднання формальної та неформальної освіти у вищих військових навчальних закладах тактичного рівня: проблеми та перспективи реалізації.	257
Савіна І.О. Впровадження досвіду і традицій провідних вишів світу у вищих військових навчальних закладах України	262
Свідницький С.М., Ткаченко В. А., Єфименко Г.А. Теоретико-методичні основи підготовки офіцерів командно-штабного, фахового та базового курсів тактичного рівня.	265
Smidt J. Requirements for tactics education and training for army officers.	268
Швалючинський В.В. Командно-штабний курс тактичного рівня сухопутних військ L-2 (СВ): набутий досвід та перспективи подальшого розвитку.	276
Шевченко О. М. Підготовка майбутніх офіцерів у ВВНЗ до службової діяльності: проблеми, особливості та тенденції.	281
Yuryeva K., Harrison P. Andragogic aspects of functioning home guards of Denmark.	285
Yandola K. Formation and development of cadets' leadership potential in the system of formal and non-formal education.	290
Yaremko R. Motivation of cadets-rescuers to carry out professional activities in special conditions.	292